

ЛОЗІНСЬКИЙ М.В., канд. с.-г. наук

УСТИНОВА Г.Л., аспірант Білоцерківський національний аграрний університет

КОРЕЛЯЦІЙНІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ МІЖ КІЛЬКІСТЮ КОЛОСКІВ В ГОЛОВНОМУ КОЛОСІ І ЕЛЕМЕНТАМИ СТРУКТУРИ ВРОЖАЙНОСТІ У СЕЛЕКЦІЙНИХ НОМЕРІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ

Встановлені кореляційні взаємозв'язки між кількістю колосків з головного колосу і елементами структури врожайності в селекційних номерів пшениці м'якої озимої. Так між кількістю колосків і кількістю зерен та масою зерна з головного колосу кореляційний зв'язок характеризувався як значний ($0,5 < r < 0,7$). Між урожайністю зерна з гектара і кількістю колосків в головному колосі відмічений прямий кореляційний зв'язок від слабкого ($r=0,083$) у найбільш несприятливому 2013 р. до значного ($r=0,560$) у 2011 і 2012 р. Вивчені кореляційні взаємозв'язки між кількістю колосків в головному колосі і елементами структури врожайності дозволяють зробити висновок про важливість ознаки при розробці моделі сорту пшениці м'якої озимої для умов Лісостепу України.

Ключові слова: пшениця м'яка озима, селекційні номери, елементи структури врожайності, кількість колосків в головному колосі, кореляційні взаємозв'язки.

Важливим елементом структури врожайності пшениці м'якої озимої є кількість колосків у колосі, який має значний вплив на кількість квіток, зерен і продуктивність колосу в цілому.

У 2011-2013 рр. в умовах Білоцерківської дослідно-селекційної станції досліджували селекційні номери пшениці м'якої озимої, отримані залученням до гібридизації батьківських форм різних екотипів. Метою досліджень було виявлення кореляційних взаємозв'язків між кількістю колосків в головному колосі і елементами структури врожайності.

При встановленні сили зв'язку між ознаками використовували запропоновану Ю.Л. Гужовим із співробітниками (1987) шкалу: $r < 0,3$ – зв'язок між ознаками слабкий, $0,3 < r < 0,5$ – помірний, $0,5 < r < 0,7$ – значний, $0,7 < r < 0,9$ – сильний, $r > 0,9$ – дуже сильний, близький до функціонального.

Аналіз гідротермічних показників в роки проведення досліджень засвідчив значну їх контрастність як за розподілом в період вегетації так і в порівнянні з середньобагаторічними даними, що сприяло усесторонній оцінці селекційного матеріалу.

Нами встановлено, що в селекційних номерів пшениці озимої між кількістю колосків і кількістю зерен з головного колосу, в роки проведення досліджень, спостерігався прямий значний кореляційний зв'язок ($r=0,526\dots r=0,648$). Стійкою на рівні значної ($r=0,531\dots r=0,580$) характеризувалася кореляція між кількістю колосків і масою зерна з головного

колосу. Встановлені кореляційні зв'язки свідчать про важливість ознаки «кількість колосків в колосі» у формуванні продуктивності колосу пшениці м'якої озимої.

Між урожайністю зерна з гектара і кількістю колосків в головному колосі відмічений прямий кореляційний зв'язок від слабкого ($r=0,083$) у найбільш несприятливому 2013 р. до значного ($r=0,560$) у 2011 і 2012 рр., що є свідченням важливості досліджуваної ознаки у підвищенні врожайності пшениці м'якої озимої.

Вивчені кореляційні взаємозв'язки між кількістю колосків в головному колосі і елементами структури врожайності дозволяють зробити висновок про важливість ознаки при розробці моделі сорту пшениці м'якої озимої для умов Лісостепу України.